

Μικρό δοκίμιο για την ποίηση, Γ. Χ. Θεοχάρης

Γιώργος Χ. Θεοχάρης

Μικρό δοκίμιο για την ποίηση

I

Των ποιητών τα σώματα είναι χώρος αρχαιολογικός.

Γεμάτος απ' αγάλματα σπασμένων αισθημάτων.

Εντός αυτών εκπεπτωκότες άγγελοι συνήθως

σουλατσάρουν.

Ευρίσκονται εκεί,

περίτεχνοι ναοί των ηδονών,

λάφυρα ακριβά πρωίμων κατακτήσεων,

κτερίσματα των επιθυμιών,

λέξεις - αιχμές - δοράτων υποδούλωσης,

φωνές - ασπίδες - μνήμες υπανάπτυξης,

αστραφτερά γυαλάκια αρχαίας φιλαρέσκειας,

πολύτιμα ενθυμήματα βλακείας αστικής,

ίχνη λοιμών της μνήμης,

σπέρματος ορυχεία,

βουή παιάνων επανάστασης,

λαβύρινθοι αναζήτησης,

Πολύτροπη Γλώσσα - <http://politropi.greek-language.gr/>

κατά συνθήκην ψεύδη, παρά συνθήκην χλεύη,

οστά ποικίλων ήχων,

συντρίμματα απωλεσθέντων Παραδείσων.

II

Των ποιητών τα σώματα, ως χώρος εξερεύνησης,

από του βλέμματος το χρώμα συνήθως εντοπίζονται.

Καθώς αρχαίοι τάφοι σε πλαγιά τον μήνα Ιούνιο,

όταν ακόμη το χορτάρι είναι πράσινο,

μα κάπου ένα παραλληλόγραμμο ξεράθηκε ήδη.

Αν ευρεθεί αρχαιολόγος πρόθυμος

ανοίγει αυτό το σώμα με λαχτάρα

κι ευρίσκεται ο τάφος συλημένος.

Χαρίστηκαν τα υπάρχοντα σε λάθος αποδέκτη.

Θύματα οι λέξεις έπεσαν αρχαιοκαπηλίας.

Άλλες φορές ευρίσκονται. Συλλέγονται, φροντίζονται,

τιμώνται, και ίσως ανεγείρονται Ποιήσεως μουσεία.

Έτσι ενταφιάζονται ξανά και πλέον λησμονούνται.

Εκτίθενται με πρόγραμμα, με ώρες επισκέψεως.

Με ημέρες Ναι και ημέρες Όχι δια το κοινόν.

Με πληρωμήν εισιτηρίου. Ως είδος εμπορεύσιμο.

Πολύτροπη Γλώσσα - <http://politropi.greek-language.gr/>

Μα οι ειδικοί ελεύθερα τα προσεγγίζουν.

Απρόσκοπτα οι ολίγοι κοινωνούν των ποιητών τα

σώματα.

Γιώργος Θεοχάρης, *Πτωχόν μετάλλευμα*, Εμβόλιμον 1990

Ασκήσεις

1. Στο πρώτο μέρος του ποιήματος ο ποιητής χρησιμοποιεί μια μεταφορική αναλογία. Να επισημάνετε ποιες έννοιες συσχετίζονται αναλογικά. Ποια κοινή ιδιότητα παρουσιάζουν;
2. Τι επιτυγχάνει ο ποιητής με την αναφορά των αναλογικών συσχετίσεων που χρησιμοποιεί; Για την τυπική μορφή της αναλογίας βλ. και [Έκφραση έκθεση Α΄ λυκείου, σ. 200-203](#).
3. Πώς αντιμετωπίζει ο ποιητής το παρόν και πώς το παρελθόν; Οι λέξεις *μνήμη/ μνήμες/ ενθυμήματα* επανέρχονται. Παίζει κάποιον ιδιαίτερο ρόλο η μνήμη του ποιητικού υποκειμένου στη γραφή;
4. Ποια χαρακτηριστικά της ποίησης αποκαλύπτονται στο ποίημα; Να γράψετε μια παράγραφο σχετικά με αυτά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.
5. Να σχολιάσετε τον τίτλο του ποιήματος, λαμβάνοντας υπόψη ΔΟΚΙΜΙΟ σας το περιεχόμενό του, και την [Εισαγωγή στο δοκίμιο](#).
[Έκφραση έκθεση Γ΄ λυκείου, σ. 109-111](#)
6. Να προσέξετε και να συζητήσετε πώς εξελίσσεται η αναλογία στο μέρος II του ποιήματος.
7. *Αν βρεθεί αρχαιολόγος* (6ος στίχος, μέρος II του ποιήματος), *Των ποιητών τα σώματα* (1ος στίχος μέρος I του ποιήματος). Τι συμβολίζουν οι λέξεις *αρχαιολόγος* και *σώματα* στους συγκεκριμένους στίχους;
8. *Θύματα έπεσαν οι λέξεις αρχαιοκαπηλίας*. Τι νομίζετε ότι σημαίνει η φράση; Είναι πολύτιμες οι λέξεις για τη γραφή;
9. Με αφορμή τον τελευταίο στίχο *Απρόσκοπτα οι ολίγοι κοινωνούν των ποιητών τα σώματα*, να συζητήσετε αν συμφωνείτε με την άποψη ότι μόνο οι λίγοι επικοινωνούν απρόσκοπτα με την ποίηση και γιατί. Να λάβετε υπόψη και την άποψη του Σεφέρη που υποστηρίζει: *Δεν καταλαβαίνουμε, όταν φοβούμαστε πώς δε θα καταλάβουμε. Αυτός ο φόβος είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο της ποιητικής επαφής. Όταν αυτός λείπει, η κατανόηση έρχεται αργότερα μόνη της και σιγά-σιγά, όπως πάντα.*
10. Ας διαβάσει κάποιος φωναχτά το ποίημα και οι ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ υπόλοιποι ας αφευθούν στο άκουσμα, χωρίς τον φόβο της κατανόησης, όπως συμβουλεύει και πάλι ο Σεφέρης: *Σαν προφορικός ρυθμός η ποίηση αποτελείται σ' ολόκληρο τον άνθρωπο, στις*

αισθήσεις του, στα συναισθήματά του, και στο λογικό του σα διαμορφωτή συναισθημάτων. Απαιτεί ολόκληρο τον άνθρωπο, εκείνον που δίνεται με τον αμεσότερο τρόπο, χωρίς να σταθεί να λογαριάσει αν καταλαβαίνει.

Μοιραστείτε την εμπειρία του ακούσματος: Μιλήστε για τα ερεθίσματα (ήχους, εικόνες, μυρωδιές, κ.ά.) για τα συναισθήματα και για τις σκέψεις που σας γεννήθηκαν.

 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

11. Επιλέξτε έναν στίχο που σας άρεσε και δοκιμάστε να γράψετε ένα δικό σας ποίημα «Πάνω σ'έναν ξένο στίχο».

12. Προσπαθήστε να δημιουργήσετε ένα βίντεο με αφορμή το ποίημα. Το βίντεο μπορεί να περιλαμβάνει, παράλληλα με την ποιητική ανάγνωση του κειμένου, την κατάλληλη μουσική και εικαστική επένδυση, αφού συγκεντρώσετε κατάλληλες εικόνες και φωτογραφίες από αρχαιολογικούς χώρους και ευρήματα στα οποία σας παραπέμπει το ποίημα;

 ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

13. Να οργανώσετε ποιητικό αναλόγιο στο οποίο μπορείτε να παρουσιάσετε τα ποιήματα για την ποίηση ([Στο θάνατο του Ashraf Fayadh](#), Μικρό δοκίμιο για την ποίηση, [Καιρός να γράψω](#), [Ο ποιητής](#), [Επωδός](#), [Το ποίημα](#)) καθώς και άλλα που θα επιλέξετε ή θα δημιουργήσετε. Για την ανάγνωση των ποιημάτων, θυμηθείτε τα λόγια του Σεφέρη ότι η ποίηση είναι προφορική λογοτεχνία και ότι χρησιμοποιεί τη σιωπή, είναι καμωμένη από λόγο και από σιωπή. Να προσέξετε ιδιαίτερα, επομένως, τις σιωπές, δηλαδή τις παύσεις, που καθορίζουν και τον ρυθμό του ποιήματος.

Δοκιμάστε να δημιουργήσετε ένα δικό σας ποίημα, αντλώντας κάποιες λέξεις, φράσεις από το παρακάτω υλικό που προέρχεται από τα ποιήματα που διαβάσατε: λαβύρινθοι αναζήτησης, σαν προαιώνιος κατακλυσμός, κι ο κόσμος είναι ακόμη στρογγυλός, όταν ακόμη το χορτάρι είναι πράσινο, με πληρωμήν εισιτηρίου.